

**UCHWAŁA NR II/17/18**  
**RADY GMINY ZBÓJNA**  
z dnia 17 grudnia 2018 r.

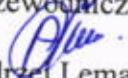
**w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Zbójna na lata 2019-2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349, 1432) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, 1693, 2192) Rada Gminy Zbójna uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Zbójna na lata 2019-2024, zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zbójna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący  
  
Andrzej Lemański

## **PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKLANEJ DLA GMINY ZBÓJNA NA LATA 2019 – 2024**

### **I. WPROWADZENIE**

Program Aktywności Lokalnej określa kierunki działań w zakresie aktywizacji lokalnej mieszkańców Gminy, wzmacniania środowisk lokalnych, działań mających na celu poprawę sytuacji w zakresie funkcjonowania społeczności lokalnych i grup społecznych. Program odpowiada na potrzebę integracji wspólnot – środowisk lokalnych.

Podejmowane działania mają na celu wzmocnienie podmiotowości mieszkańców oraz ich wspólnot, jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnienie spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.

Program Aktywności Lokalnej Gminy Zbójna jest odpowiedzią na cel, jaki został zapisany w Strategii Lizbońskiej dotyczącej spójności społecznej i realizujący się w kształtowaniu nowego aktywnego państwa socjalnego. W tym wymiarze „konieczne staje się, więc inwestowanie w kapitał ludzki oraz kapitał społeczny, czyli inwestowanie w ludzi i w budowanie związków między innymi, w ich wzajemne zaufanie i zaangażowanie w sprawy wspólnoty, a więc to, co jest na równi z kapitałem finansowym podstawą rozwoju lokalnego. Poczucia tożsamości, przynależności i zaangażowania na rzecz małej ojczyzny jest podstawą świadomego obywatelstwa”

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są uzupełnieniem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbójna na lata 2014 – 2022, której zapisy stanowią „Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Zbójna jest długofalowym programem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiednią jakość życia. Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwanie dla całej społeczności lokalnej i instytucji działających na polu polityki społecznej w gminie. Tworzy warunki do partnerstwa i współpracy w okresie ośmiu lat realizacji ułatwi władzom gminy formułowanie zadań do realizacji w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.”

Przyjęte w Programie koncepcje są zgodne również z zapisami:

Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, która w art.3 pkt 2 mówi: „zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust.1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem”.

Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz instytucji i organizacji działających w ramach i na rzecz społeczności.

Wykorzystanie kapitału ludzkiego, zasobów, potencjału, umiejętności i wiedzy, jaką dysponują zarówno indywidualne osoby ale także społeczności jako całość, pozwoli na wprowadzenie oczekiwanych zmian w otoczeniu. Umożliwi wprowadzenie nowych rozwiązań wskazanych i akceptowanych przez członków społeczności, których dany problem dotyczy co podniesie skuteczność i efektywność tych działań.

Program Aktywności Lokalnej pozwoli na realizację działań umożliwiających udzielanie indywidualnym osobom oraz ich rodzinom pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania lub miejscu pracy, w samoorganizowaniu się i podejmowaniu przez nich wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.

Kluczowym wyzwaniem jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego poszczególnych osób i grup społecznych. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące, ponieważ ze względu na sytuację społeczno-ekonomiczną zagraża wielu osobom i grupom, w tym m.in.: osobom długotrwale bezrobotnym, niepełnosprawnym, rodzinom niezaradnym życiowo, rodzinom dysfunkcyjnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, osobom bezdomnym, uzależnionym, opuszczającym zakłady karne i placówki penitencjarne, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo, dzieciom i młodzieży wychowującym się w zastępczych formach opieki.

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu zgodnie z w/w dokumentami powinny być ukierunkowane na:

- rozbudowanie świadczeń wspierających aktywność,
- promocję działań prospołecznych,
- wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej mieszkańców gminy, w szczególności klientów pomocy społecznej,
- wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,
- upowszechnianie kształcenia ustawicznego,
- zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów,
- wspieranie rozwoju podmiotów gospodarki społecznej.

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego takimi, jak:

1. **Zasada samopomocy**, która przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych, zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada pomocniczości**, która oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb z zastrzeżeniem, że w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
3. **Zasada partycypacji**, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
4. **Zasada samorządności** stanowiąca realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz do tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.



**5. Zasada dobra wspólnego** przejawiająca się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.

**6. Zasada wielosektorowości** polegająca na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Program Aktywności Lokalnej kładzie nacisk na aspekt samopomocy, którego idea polega na wyzwoleniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych, siły zewnętrzne (władze samorządowe) natomiast winny wspierać i wzmacniać ten potencjał oraz tworzyć warunki sprzyjające jego rozwojowi.

Podstawą prawną programu jest art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie, z którym „Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.”

## **II. CELE PROGRAMU**

### ***Cel ogólny programu:***

Celem nadrzędnym Programu Aktywności lokalnej jest realizowanie polityki integracji społecznej poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności Gminy Zbójna ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

### ***Cele szczegółowe programu:***

1. Rozwój osobistych umiejętności, zdolności i poziomu wiedzy umożliwiający wszechstronny rozwój człowieka niezależnie od wieku, płci, stanu zdrowia, sytuacji rodzinnej, ekonomicznej i zawodowej.
2. Integracja społeczna mieszkańców gminy, rozwój aktywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych szczególnie pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Promocja instytucji i organizacji społecznych działających w obszarach kultury, edukacji, sportu i rekreacji.
4. Promocja zdrowego stylu życia oraz zapobieganie uzależnieniom wśród mieszkańców Gminy.

## **III. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU**

1. Program realizowany będzie na terenie Gminy Zbójna.
2. Czas realizacji programu : lata 2019 –2024.

## **ZAŁOŻENIA PROGRAMU**

1. Otwartość instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego.
2. Wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i społecznych.
3. Angażowanie i aktywizowanie lokalnej społeczności.
4. Kierowanie działań w pierwszej kolejności do osób i grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz do ich otoczenia.

## **V. ODBIORCY PROGRAMU -GRUPY DOCELOWE**

Program skierowany jest do:

- członków społeczności lokalnych,
- grup i osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,

- otoczenia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- innych grup i środowisk funkcjonujących na terenie gminy, zgodnie z diagnozą

## **VI. KIERUNKI I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ**

W Ramach Programu realizowane będą następujące działania:

1. badanie potrzeb i problemów mieszkańców,
2. współdziałanie instytucji samorządowych z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
3. promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
4. promowanie i wspieranie lokalnych liderów i inicjatyw lokalnych,
5. organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, edukacyjnych i innych,
6. aktywizacja, integracja i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym –promocja działań wspierających więzi pokoleniowe,
7. inicjowanie lokalnych akcji i wydarzeń,
8. organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach, spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym,
9. inne działania wynikające z aktualnych potrzeb i zgodnie z celami Programu.

Program ma charakter otwarty, w każdym roku na podstawie analizy potrzeb i problemów występujących w środowisku mogą być realizowane projekty skierowane do konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych.

## **VII. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO PROGRAMU**

W ramach Programu przewiduje się zastosowanie między innymi:

1. *środowiskowej pracy socjalnej* –tj. działań realizowanych przez pracowników socjalnych, mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
2. *instrumentów aktywnej integracji* –tj. instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej, których katalog zawarty jest w zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego.
3. *działań o charakterze środowiskowym* –inicjatyw integracyjnych obejmujących między innymi; badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania i konsultacje, organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

## **VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY**

1. Integracja społeczności lokalnej i grup społecznych oraz zwiększenie ich aktywności.
2. Zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych.
3. Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów.
4. Wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.

5. Podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych oraz inicjowanie nowych form i metod pracy.
6. Wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności mieszkańców za procesy w niej zachodzące.
7. Powstanie lokalnych grup działania, nowych organizacji pozarządowych i inicjatyw wolontarystycznych.
8. Usprawnienie przepływu i dostępu do informacji.
9. Realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności.
10. Zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego.
11. Poprawa funkcjonowania osób wykluczonych społecznie.
12. Stały monitoring potrzeb środowiska społecznego.

#### **IX. REALIZATORZY PROGRAMU**

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbójnej, jednak założenia Programu Aktywności lokalnej w Gminie Zbójna na lata 2019-2024 powinny realizować wszystkie podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają możliwości wspierania inicjatyw społecznych, tworzenia poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy oraz mobilizowania i wspierania rozwoju jednostki, grupy i społeczności lokalnej.

#### **X. FINANSOWANIE PROGRAMU**

Zadania zawarte w Programie Aktywności Lokalnej mogą być finansowane:

1. Ze środków własnych gminy,
2. Z dotacji,
3. Z budżetu państwa
4. Ze źródeł zewnętrznych -w tym UE w ramach nowego programu finansowania w latach 2014-2020,
5. Ze środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej,
6. Z innych zewnętrznych źródeł.

#### **XI. MONITORING I EWALUACJA**

1. Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez realizatorów poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej, które będą realizowane na rzecz konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych. Prowadzona będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawią się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy.
2. Ponadto corocznie Wójt Gminy Zbójna składa sprawozdanie z realizacji Programu Aktywności Lokalnej, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji.